

■ Φιλέλληνες ξένοι, συμπαραστάτες στον Αγώνα του '21

Πέτερ φόν Ές*

† 4η Απριλίου 1871

Ο Γερμανός ζωγράφος Πέτερ φόν Ές (Peter von Hess) είναι γνωστός για τα έργα του, που αναπαριστούν σκηνές από τους Ναπολεόντιους Πολέμους και την Έλληνική Έπανάσταση. **Ο**ί πίνακες του «Η μάχη του Άρσι» (1817) και «Ο καταυλισμός του αυστριακού στρατού» (1823) θεωρούνται από την κριτική ως οί κορυφαίες στιγμές της καριέρας του.

* * *

Ο Πέτερ φόν Ές γεννήθηκε στις 29 Ιουλίου 1792 στο Ντίσελντορφ της τότε Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους. Έλαβε τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής από τον πατέρα του Έρνστ Ές που ήταν χαλκογράφος και το 1806 έγινε δεκτός στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου, όπου μαθήτευσε δίπλα στον Βίλχελμ φόν Κόμπελ.

Κατά την διάρκεια των Ναπολεόντιων Πολέμων υπηρέτησε την θητεία του στο έπιτελείο του στρατηγού Κάρολ Φίλιπ φόν Βρέντε, ο οποίος ηγείτο των δυνάμεων της Βαυαρίας στον συμμαχικό στρατό κατά του Ναπολέοντα. Έκτός από την πολεμική εμπειρία που αποκόμισε, δημιούργησε πλήθος σκίτσων, τα όποια αποτέλεσαν την βάση για τις μετέπειτα ελαιογραφίες του. **Τ**ο 1818, επισκέφθηκε την Ιταλία, όπου ζωγράφισε πίνακες με τοπία και σκηνές από την ιταλική ζωή και παρέμεινε για λίγο στην Νάπολι μαζί με μια ομάδα Βαυαρών καλλιτεχνών.

* * *

Ἡ Μάχη τοῦ Σμολένσκ, 5η Αὐγούστου 1912. Ἑρμιτάζ, Ἁγία Πετρούπολη.

Ὁ βασιλιάς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος Α΄, πὺν ἦταν θαυμαστής τοῦ ἔργου του, τοῦ ἀνέθεσε τὴν ἀποστολὴ νὰ συνοδεύσει τὸν υἱό του Ὅθωνα στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀπαθανατίσει τὰ σημαντικότερα γεγονότα ἀπὸ τὴν ἀφιξὴ του, καθὼς καὶ σκηνές ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση.

Πράγματι ὁ Ἐς ἀκολούθησε τὸν πρῶτο βασιλιά τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους καὶ ζωγράφισε τὴν ὑποδοχὴ του στὸ Ναύπλιο καὶ τὴν Ἀθήνα. Ἐμεινε ἐννέα μῆνες στὴν Ἑλλάδα, μελέτησε τοὺς τόπους ὅπου διαδραματίστηκαν τὰ γεγονότα τῆς Ἐπανάστασης, τὰ τρόπαια τῶν μαχῶν, τὰ ἐρείπια, γνώρισε προσωπικὰ τοὺς ἥρωες τῆς Παλιγγενεσίας καὶ ἐτοίμασε 39 σχέδια γιὰ πίνακες πὺν συγκινοῦν γιὰ τὴν ἀλήθειά τους. Αὐτὰ, τὰ ὅποια προορίζονταν γιὰ τὴν βασιλικὴ κατοικία τοῦ Μονάχου, τοποθετήθηκαν τελικὰ στὸν παρακείμενο αὐτῆς Κῆπο τῆς Αὐλῆς (Χόφγκαρτεν) καὶ συγκεκριμένα στὶς βόρειες στοῆς (Arcaden), ὥστε νὰ εἶναι προσιτὰ στοὺς κατοίκους τοῦ Μονάχου σὲ μία προσπάθεια προσέγγισης τοῦ βαυαρικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ μεταφορὰ στοὺς τοίχους ἔγινε ἀπὸ τὸν ζωγράφο Φρειδερίκο Κριστώφ Νίλσον (Friedrich Christoph Nilson) τὸ 1841-1844. Ὅμως, κατὰ τοὺς συμμαχικοὺς βομβαρδισμοὺς τοῦ Μονάχου στὴν διάρκεια τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου οἱ στοῆς καταστράφηκαν, καὶ τὰ ἔργα ἀργότερα ἀποτοιχίστηκαν. Ὡστόσο, ἡ συνολικὴ εἰκόνα τοῦ φιλόδοξου αὐτοῦ εἰκονογραφικοῦ προγράμματος διασώθηκε στὰ ἀρχικὰ σχέδια καὶ στὴν λιθογραφικὴ ἀναπαραγωγὴ τους τὸ 1842 στὸ Μόναχο, μὲ διευκρινιστικὸ κείμενο στὰ γερμανικά, ἀγγλικά, γαλλικά καὶ ἑλληνικά.

Σήμερα 32 ἀπὸ τὶς 39 συνολικὰ ἐπιχρωματισμένες ἐκεῖνες λιθογραφίες τοῦ Ἐς ἐκτίθενται στὸ Μουσεῖο Μπενάκη, ἐνῶ κάποιες ἀπὸ αὐτὲς κοσμοῦν τὴν αἴθουσα συναλλαγῶν τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος στὴν ὁδὸ Αἰόλου.

* * *

Ὁ Ἐς ἦρθε στὴν Ἑλλάδα γιὰ δεύτερη φορὰ γιὰ τὴν ἐπιζω-

Ἡ Μάχη τοῦ Πολότσκ.

γράφηση τῆς κεντρικῆς αἵθουσας τοῦ νεόδμητου τότε ἀνακτόρου.

Δυστυχῶς ὅμως τὰ καλλιτεχνήματα αὐτὰ καταστράφηκαν μερικῶς κατὰ τὴν πυρκαγιά τῶν ἀνακτόρων τὸν Δεκέμβριο 1909, ἐνῶ τὰ ἐναπομείναντα ἀφαιρέθηκαν κατὰ τὴν μεταρρύθμιση τῶν παλαιῶν ἀνακτόρων σὲ μέγαρο τῆς Βουλῆς. **Ο** πίνακας πὺ ἀπεικονίζει τὴν εἴσοδο τοῦ Ὁθωνοσὺ τὸ Ναῦπλιο, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας ἦταν παρῶν καὶ ὁ ἴδιος ὁ ζωγράφος, βρῖσκεται σήμερα στὴ Νέα Πινακοθήκη τοῦ Μονάχου, ὅπως καὶ ὁ πίνακας πὺ ἀπεικονίζει τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Ὁθωνοσὺ στὴν Ἀθήνα.

* * *

Τὸ 1839, ὁ Ἐσ κλήθηκε ἀπὸ τὸν Τσάρο Νικόλαο Α΄ νὰ διακοσμήσει τὰ Χειμερινὰ Ἀνάκτορα στὴν Ἀγία Πετροῦπολη, μὲ θέματα ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντα στὴν Ρωσία τὸ 1812. **Ζ**ωγράφησε καὶ ὀκτῶ

μεγάλους πίνακες πὺ ἀναπαριστοῦν τὰ συμβάντα τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου (1806-1812).

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του τιμήθηκε μὲ πολλὰ βραβεῖα καὶ μὲ τίτλο εὐγενείας, ἐξ οὔ καὶ τὸ «φὸν» πρῖν ἀπὸ τὸ ἐπώνυμό του.

Ο Πέτερ φὸν Ἐσ ἀπέθανε στῖς 4 Ἀπριλίου 1871 στὸ Μόναχο, σὲ ἡλικία 78 ἐτῶν. **Τ**ὴν καλλιτεχνική του διαδρομὴ ἀκολούθησαν οἱ δύο υἱοὶ του Μάξ καὶ Ὁϊχεν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πίνακές του βρῖσκονται στὴν Πινακοθήκη τοῦ Μονάχου. **Ἀ**ντίγραφα τῶν πινάκων του μὲ θέματα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση βρῖσκονται στὴν κατοχὴ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας. **Τ**ὰ φιλοτέχνησε ἐπὶ τόπου ὁ ζωγράφος Νικόλαος Φερεκύδης, τὸ 1900, μὲ ἐντολὴ τοῦ τότε διοικητῆ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας Στέφανου Στρεῖτ.

Αἰωνία αὐτοῦ ἡ Μνήμη!

(*) Πηγή: <https://el.wikipedia.org> καὶ <https://www.sansimera.gr/biographies/2043> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.